

A jövő forгатókönyvei¹

Ez a Magyar Nemzeti Bank elnöke új könyvének alcíme. Időszerű könyv, hiszen, mint a szerző írja, „sorozatban készülnek az Amerikai Birodalom vezető szellemi műhelyeiben a jövőre vonatkozó világforгатókönyvek, ezek természetesen titkosak, és alig szűrődik ki belőlük valami a nagyvilágba. Az amerikai politika működéséből azonban kiolvashatók jelzések, hogy mire is számít Amerika következő negyedszázadban.” Ezzel szemben magyar forгатókönyvek nemigen látnak napvilágot, lehet, hogy nem is készülnek. Pedig: „Az amerikai politika erőssége mindig is az volt, hogy képes volt megbízható és alapos prognózisokra épített stratégiai döntéseket hozni a jövőre vonatkozóan.” és jó lenne, ha ez – a lehetőségei korlátai között – a magyar állam politikájának is erőssége lenne. Még akkor is, ha a feltehetően az Egyesült Államokat is magába foglaló, de pontosabban a szerző által nem definiált „Amerikai Birodalom” „Ma már egyedüli világbirodalomként arra is képes, hogy a stratégiai elemző műhelyekben kialakult „világforгатókönyvek” alapján be csupán alakítsa a jövőt, hanem előre is hozza azt. ... ez a jövő megelőzésének stratégiája.”

Matolcsy szerint ezeknek az „élenjáró” amerikai szellemi műhelyeknek az egyik forrása Alvin Toffler társadalmi hullám elmélete: „Ma a harmadik hullámban élünk. ... a tudás a legfontosabb erőforrás, egy tudás alapú gazdaság és társadalom, melyben a mezőgazdasággal és iparral szemben teret nyernek a szolgáltatások, ezért nevezhetjük ezt szolgáltató kornak” A tudományos² és a gyakorlati stratégia kutató szellemi műhelyek azonban – a látható jelek szerint - az Egyesült Államokban már két évtizede túlléptek Toffleren. A magyarul Matolcsy könyvével csaknem egy időben megjelent STATFOR igazgató, Friedman, könyve hullámokat nem említ,³ bár sokszor szól számítógépekről, műholdas kommunikációs hálózatokról, adatokról, de csupa konkrét, valóságos dologról. Az információs társadalom kutatók vagy stratégiaalkotók nem elméletekkel, hanem tényekkel és várható, vagy előidézhető tényekkel foglalkoznak.

A hálótársadalmak bizony nem az információ valamilyen a fény és az anyag hullámtermészetéhez hasonló információt és információfogalmat posztulálnak, hanem nagyon konkrét, networking alapján keletkező illetve szervezett, informálisan de nagyon vagy kevésbé fegyelmezett, ország-, és formális intézmény határokon keresztül működő emberi hálózatokat, adatokat, mérhető és mért

¹ p. 284 in: Matolcsy György Amerikai birodalom. Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány, New Wave Media Kft. Budapest, 383 p.

² Valójában azonban a harmadik hullám nem a második világháborút követő évtizedekben indult útjára, ahogy Matolcsy véli. Az információs, ezen belül az állami, vagy hatalomtechnológiai információs tevékenységek részesedése tendenciaszerűen és a világ egyes részein különböző tempóban, visszaesésekkel már az ókor óta növekvő tendenciát mutat. A közgazdász Machlup, a statisztikus Porat és számos követőjük szerint jelenleg már nem a harmadik, hanem a negyedik hullámban élünk, a szolgáltatói szektorból ugyanis már kiváltak tartják a negyedik, információs szektort. A továbbiakban könyvében Matolcsy sem a lengyel plumbert is magában foglaló szolgáltatói, hanem az információs szektorral foglalkozik. A különböző országokban, a négysektoros modellben input vagy output alapján statisztikailag definiálható információgazdaság a hetvenes-kilencvenes években vált dominánssá. Lásd például: Szabó J., Dienes I. 1985 Gondolatok és elképzelések a magyar információgazdaságról. Közgazdasági Szemle, XXXII. évf. 7-8. szám, 856-872 old.

³ G. Friedman (2015) A következő 100 év. New Wave Media Kft, Budapest, 298 p. pp. 81-84.

adatfolyamokat⁴, és az őket kísérő vagy megelőző gazdasági-érték folyamatokat. A globális digitális világ tervezése és tervezett megvalósítása, részben üzleti modellek megalkotásával, a mi pénzünkön is történik, s ezekben az információ jószág, és egyáltalán nem olyan jószág, mely „attól gazdagodik, hogy megosztják”, legfeljebb olyan, melynek másolati példányait észrevétlenül, különösen olcsón előállíthatni.

A hálózatok korában élünk alcím alatt a szerző, közgazdász voltát és célkitűzését feledve, nem valós, hanem szociológusok, médiakutatók által konstruált fogalmakkal élve írja le korunkat és így egészen rossz irányban jár, és veszélyes vizekre téved, mert fogalmai, felszínen járása nem óvhatják meg azoktól. Azt írja, hogy a „tudás alapú gazdaság és társadalom abban különbözik az összes megelőző formától, hogy benne elsősorban nem hierarchikusan szervezett hálókat és hálózatokat találunk, hanem azok horizontálisan szerveződnek.”

Valójában meg kell különböztetnünk a társadalom működése során keletkező különböző – a szociológusok és a titkosszolgálatok által vizsgált - kapcsolati hálókat és hálózatokat, mint a családi, baráti, települési, munkahelyi, baráti, hobby stb. hálókat és hálózatokat és a digitális infokommunikációs eszközhálózatokat. Ez utóbbiakon megkülönböztetünk műszakilag mérhető méretű, statikusan létező adatállományokat és a szintén mérhető, sőt mért adatforgalmat. Mindkettőhöz azonban az elemző, tervező közgazdász nem szociológiai elméleteket, hanem előállítót, gyártót, forgalmazót, felhasználót, fogyasztót, eszköztulajdonost és hasonlót, országos szinten elemezve pedig politikai gazdaságtant társít .

A szerző szerint: „Ezek valódi hálók és hálózatok, mert nincs középpontjuk, így mindenki lehet középpont és irányíthatja a háló működését és mindenki lehet partner ebben az együtt működésben.” Tekintsünk most el attól, hogy a mondat önellentmondás-gyanús. Ez a nagyon is leegyszerűsített, naiv és örömteli geometriai megfogalmazás azonban mindenképpen a valóságtól távol álló, idealisztikus képet rajzol arról, ami a nem geometriai, vagy gráfelméleti, hanem a valódi digitális hálózatokban folyik. A műszaki hálózatok valójában olyan módon vannak kialakítva, hogy azok működését a már eleve lehallgatásra tervezett hálózati eszközök, illetve a különböző hálózati szolgáltatók határozzák meg, és az adatforgalom egészét, architektúráját egyáltalán nem a felhasználók irányítják. A felhasználók meghatározni (nem irányítani) a hálózat működése során legfeljebb saját tranzakcióikat tudják, azonban erről hozzájárulásuk nélkül és/vagy kikényszerített gondatlan hozzájárulásukkal folyamatosan, műszaki okokból is, számos másolat készül, amelyek további sorsát az adatok előállítói vagy címzettjei egyáltalán nem tudják ellenőrizni, sorsáról nem is értesülnek. Másrészt az általuk meghatározott tranzakciókkal egyidejűleg, majd azt követően adataikkal számos általuk nem kívánt tranzakció is folyik. Az infokommunikációs és titkosszolgálati lobby befolyására a propaganda-gépezet Snowdenig mindezt összeesküvés-elméletnek minősítette.

Eközben bár mindenki részes, de egyáltalán nem partner, hanem a nagy multik, a Facebook, a Google és mások sok száz milliárdos tőkéjének ingyenes téglajegyese és a világhatalom alapját képező, az adatképző felhasználó ellen is felhasználható személyesadat-bázisok ingyenes adatszolgáltatója.

Matolcsy véleménye az, hogy „A hálózati gazdaság és társadalom természetesen alakul ki az információ és a tudás felértékelődése során, mert a tudás attól gazdagodik, hogy megosztják, így minél sűrűbb és nagyobb az információs és együttműködési háló, annál gyorsabban bővül a tudás.” A hálózati gazdaságot és társadalmat *természetesen* a globalizáló hatalmi csoportok és a velük összeszövődő infokommunikációs lobby alakítják ki. Az információ és a tudás általában, azaz

⁴ Dienes I. 2012: A meta-study of 26 „How-much information?” studies: sine qua nons and solutions. International Journal of Communication, 6., pp 874-896.

valamennyi információ és tudás, nem értékelődik fel. *Bizonyos fajta és bizonyos tudása egyeseknek*, például a php.-programozás, és bizonyos fajta adatok, esetleg bizonyos fajta adathordozón lévő bizonyos adatok, bizonyos helyeken felértékelődnek, mások pedig, mint például a zenei CD-k, viszont, akár általában is, le. A tudás nem tud gazdagodni, ahogy a szerző írja, csak valakinek a tudása *gyarapodhat*, az interneten pedig jellemzően a különféle szolgáltatóknak gyarapszik, nem tudása, hanem az *adatvagyon*a.

A szerzővel nem lehet nem egyetérteni, hogy „Korunk a gazdaság felől érthető meg és közgazdászként érdemes is vállalkozni a megismerés kalandjára: e könyv épp e kaland gyümölcse.”⁵ A szerző által használt fogalmi keret azonban, amint az talán a fentiekből is kiderül, alkalmatlan az információs kor jelenségeinek közgazdasági mikro-, vagy a kormányzatok részére makro-szintű, hatalomtechnikai célú leírására, nem közgazdasági jellegű. Makro szinten az ENSz, a Világbank az Európai Unió és más szervezetek által kidolgozott SNA (System of National Accounts) illetve az abból levezethető System of National Information Accounts alkalmas erre. Sajnálatos, hogy Matolcsy nem alkalmazza ezeket és korunk legfontosabb javai, az adatok, közgazdasági természetére, az információgazdaság működésére vonatkozóan ismeretei nincsenek vagy nem helytállóak, emiatt a kaland gyümölcse bizony kevéssé tápláló.

Mellékesen megjegyezhető, hogy az interneten elérhető, igen sokszor üvegyöngy jellegű anyagok (adatok) fogyasztása, felhasználása jellemzően és önmagában nem vezet a magánszemélyek tőke jellegű tudásának felhalmozásához: az emberek szabadidős hálózat-felhasználásuk idején a statisztikai adatok szerint többnyire játszanak, fecsegnek, közösségi médiát, fikciót vagy pornót néznek, az így hozzájuk jutó képeket, foszlányokat pedig ritkán konszolidálják felhasználható tudássá. A – Magyarországon évtized óta napi körülbelül öt órányi - médiafogyasztás azzal, hogy elvonja az embereket az értékteremtéstől, passzívizál, a nemzetgazdaságnak, és nekik maguknak egyenként, könnyen becsülhető hatalmas károkat okoz.

Magyarországon a Kádár rendszer utolsó évtizedében a politikai vezetés már felismerte, hogy az informatikai struktúraváltás fogja a jövőt meghatározni és megkezdődött egy olyan szellemi műhely kialakítása⁶, mely – többek között - kiváltotta a Gorbacsov-kormányzat és a Nyugat érdeklődését⁷ és melynek utolsó eredménye a Németh kormány idején több tucat ágazati gazdasági és statisztikus

⁵ Matolcsy, p. 28.

⁶ A KSH, kollégiumának döntése alapján, 1986-ra kidolgozta az információgazdaság mérésének az állami hivatalos statisztikára épülő fogalmait és rendszerét, és megjelentek az első információstatisztikai kiadványok:

- (1986): Dienes I. Gondolatok az információstatisztikáról. Statisztikai Szemle. pp. 150-160.
- (1986) Tanulmányok az információgazdaságról. szerk.: Szabó J. és Nagy F. KSH-OMIKK, Budapest 244 p.
- (1988) Információstatisztikai adattár I. Dienes I. szerk.: Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 260 p.
- (1988) Az információgazdaság helyzete és fejlődése Magyarországon. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 21 p.
- (1989) Információstatisztikai adattár II. Dienes I. szerk.: Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 230 p.
- (1989) Információstatisztikai zsebkönyv. Dienes I. szerk. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 78 p.
- (1989) Tanulmányok az információgazdaságról II. szerk.: Szabó J. és Nagy F. KSH-OMIKK, Budapest, 215 p.
- (1990) Információgazdaság, információpolitika. (A hosszú távú tervezés keretében készült koncepció) Információ, elektronika vol. 24. No.3.
- (1991) Információstatisztikai adatok. Dienes I. szerk.: Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 121+vii p. (Tartalomjegyzék, [PDF](#), 2 036 KB)
- (1991) Proceedings of the IIIrd conference "Information Economy and Policy", NJSZT, Budapest, 191 p

⁷ A szocialista országok tudományos akadémiái együttműködése keretében szovjet kezdeményezésre, Nyers Rezső védnöksége alatt létrejött egy nemzetközi információgazdasági kutatócsoport, mely néhány évi munkával, magyar irányítással, 1989-re elkészített egy alapozó anyagot. Az anyag a szocialista országok feladatát egy ágazati struktúraváltásban jelöli meg, mely persze magában foglalta az igazgatási ágazatok, magának az államnak a struktúraváltását is.

szakértő bevonásával kidolgozott és a rendszerváltás miatt mindössze fél évet megért országos távlati fejlesztési terv volt⁸, melyben az infokommunikáció az egész koncepció középpontjában állt, s amelyet azután a szabad piacgazdaság mítoszának bódult Antall kormány, bár a Reformbizottság külön munkacsoportban foglalkozott az „információ kérdésével”, gondolkodás és gond nélkül figyelmen kívül hagyott. Ebben az első koncepcióban szerzői az ország vezetőinek feladatául – visszatekintőlegesen nézve, naiv módon - egy gazdasági szerkezetváltás levezénylését jelölték meg.

A 90-es évek eleje óta a kormányok mindegyike a globális infokommunikációs lobby és hazai képviselőinek eszméit vallja és hirdeti, mely szerint a (de milyen?) globális információs társadalom az elérendő cél. A nagy hatalmi központokkal összefonódott globális infokommunikációs ágazat a nemzetközi szervezetek ITU, WSIS, az UNCTAD, az OECD és az EU és a média útján folytatott propagandájának hatását mi sem mutatja jobban, hogy a Magyar Közgazdasági Társaság vezetői is ezeket az eszméket vallják.

Az információstatisztika-információgazdaság-információpolitika kérdéskör részleteiben el nem mélyült Matolcsy szerint „A történelem hullámelméletéből két lényeges következtetés adódik: a történelem gyorsulása és az egymással egy időben együtt élő civilizációk összecsapása.”

A hullámok nem hódítanak meg semmit és nem hullámok küzdenek egymással, ahogy a szerző írja, hanem hatalmi csoportok teszik ezt, amelyek csak meglovagolják a felfutó, részben általuk szándékosan megkonstruált ágazatokat. A globalizálók ma az infokommunikációs ágazatokra és a nemzetközi szinten a terrorizmus elleni harc ürügyével összefogott titkosszolgálatokra támaszkodva tűnnek haladni céljaik megvalósítása felé.

Hullámok helyett valójában arról van szó, hogy mindenkor, minden gazdasági egységen belül vannak felfutó tevékenységek, amelyek végzése – különböző okokból (új, eddig kielégítetlen szükséglet, kereslet kielégítése, új technológia, mely a költségeket lecsökkenti, új piaci szektor megnyílása stb.) jelentős profittal jár és vannak olyanok, amelyek alacsony profittal, vagy csak veszteségesen állíthatók elő.

A jelenleg felfutó digitális technika a legkülönbözőbb ágazatokban - ide értve a szellemi tevékenységet és a nem-szellemi tevékenységet végző profit sőt, a non-profit ágazatokat - mint az oktatás, igazgatás, védelem - új szabályozási, irányítási, vezetési, uralmi, hatalmi technológiák bevezetését teszi lehetővé az egyes gazdasági egységeken, illetve az azokból álló ágazatokon belül, majd a tőkekoncentráció miatt ágazatokon keresztül, és eközben és emiatt átalakul az egyes országok és a világ ágazati és hatalmi struktúrája, a világ működése.

A digitális technika ma már megvalósítható, sőt hatékony hatalomtechnikai megoldásokat kínál az országoknál, sőt kontinenseknél nagyobb hatalmi problémák megoldására. Hatalmi problémák megoldására, hiszen a világ valóban potens hatalmi csoportjai számára a pénznek (sőt a szűkebb értelemben vett gazdaságnak) immár önmagában nincs jelentősége, bőségében vannak, képesek szaporítására, egyébként is pusztá eszközzé vált számukra a valódi hatalmi céljaik, a világ átalakítása elérése érdekében.

A civilizációk maguk nem aktorok, nem képesek összecsapni, összecsapni huntingtoni értelemben inkább magállamok, peremállamok, azok különböző együtteseinek csapnak össze⁹. Valójában, globalizálódott, digitalizálódó-hálózatos világunkban immár a huntingtoni állami aktorok sem

⁸ A koncepció nyilvános szövege itt olvasható: Szabó József, Dienes István 1988: Az infokommunikáció szerepe a társadalmi-gazdasági folyamatokban. Információ elektronika. 1-2. szám pp. 3-23.

⁹ S. P. Huntington: A civilizációk összecsapása és a világrend alakulása. Európa, 2015. 646 p.

tekinthetők a meghatározó valódi aktoroknak, ezek szerepét átveszik az egyes civilizációkból kinövő vagy kinőtt transznacionális hatalmi csoportok. Többek között pillanatnyilag a korábbi éles mohamedán-zsidó szembenállás helyébe egy időlegesen együttműködő szunnita-Izrael – kontra kereszténység alakulat látszik megjelenőnek.

Matolcsy könyve, gondolatmenete ugyanakkor arra a feltételezésre épül, hogy a világ történelmét államok, ma persze elsősorban az Egyesült Államok formálják. De ha ez így lenne, akkor például a mai mainstream ideológia és sajtó azért nem lenne országhatárokon át annyira agresszívan homogén, mint ahogy ezt tapasztaljuk¹⁰.

Matolcsy nem számol azzal, amivel az Egyesült Államok agytrösztjei vagy bármely reálsan elemző hatalmi csoport elemzői nyilván számolnak, hogy a magánhatalmi csoportok, hálózatok némelyike egyáltalán nem nemzetállami keretek között tűnik működni, és különösen nem nemzetállami célokat szolgál. Úgy tűnik, hogy világunkban az egyes államok kormányai csupán a globális hálózatok által megszabott, szűkülő mozgásterükben működnek. Ha ez így van, akkor Matolcsy forgatókönyveit újra kell írni, hiszen az államokon keresztül, sőt azok megszüntetése érdekében működő hatalmi csoportok céljainak, működésének természete más, mint egy valamely területhez és népességhez kötött állam lehetséges célja és működésének természete. Ha már nem csak államok, hanem globális hatalmi csoportok és államok küzdenek egymással, akkor az államok állami konfliktusok közötti fejlődésének modellje nem működik, egészen másfajta szándékok, célok és kimenetek várhatók, mint amelyek egy valamely ilyen modellből levezethetők.

Persze ezt a valós világot publikusan a nyugati világ más, az Egyesült Államok és más államok nemzetbiztonsági stratégiái közzétett dokumentumainak szövegére támaszkodó gondolkodói sem tárgyalják a valós aktorok szintjére ereszkedve.^{11,12}

„Ahogy az ipari forradalom lerombolta a korábbi politikai struktúrákat, úgy töri szét a mai politikai és társadalmi szerkezeteket a tudás és az információ.” – így Matolcsy¹³. Pontosabban: ahogy a korábbi feltörekvő ipari hatalmak és hatalmi csoportok széttörték versenytársaik politikai szervezeteit, úgy törnek széjjel az útjukban álló politikai és társadalmi szervezeteket a mai, az infokommunikációs szervezetekre támaszkodó globális hatalomra törő hatalmi csoportok. Az ipari vagy az infokommunikációs forradalom nem aktorok, küzdeni nem azokkal szemben, hanem érdekeinket, fennmaradásunkat veszélyeztető hatalmi csoportok ellen kell.

„Egy sor hagyományos politikai intézmény – hagyományos pártok, a tömegdemokrácia, a nemzetállamok hagyományos működése – kérdőjeleződnek meg, és a mai globális küzdelemben az a nemzet nyer, amelyik jobban képes kezelni a belső összeütközéseket.” – írja Matolcsy. Ha ez valóban így van, akkor vajon Magyarország miért nem hozta meg még a legkézenfekvőbb lépéseket sem egy új digitális ország, nemzet kiépítésére, és miért folyik az ma Brüsszel és a globális infokommunikációs lobby elképzeléseinek megfelelően?

Ha „Az Amerikai Birodalom másik, szinte behozhatatlan előnye, hogy egymással összehangoltan és igen hatékonyan alkalmazza az irányítás valamennyi eszközét...” akkor a magyar nemzet állama miért nem tűzi ki célul egy, az érdekeit a lehetőségek keretei között védelmezni képes új intézményi, ezen belül állami szervezetrendszer kialakítását?

¹⁰ U. Ulfkotte: Bought journalists. Kopp, Rottenburg am Neckar, 2014.

¹¹ H. Kissinger: Világrend. Antall József Tudásközpont, Bp. 2015.

¹² G. Friedman: A következő 100 év. Előrejelzés a 21. századra. New Wave Media Kft. Budapest, 2015.

¹³ Matolcsy, p. 291.

Az amerikai gazdaság a globális verseny kezelésében nem – csupán - azért sikeresebb, mint az európai, mert tudatosan építette fel indiai és kínai gazdasági alapjait, hanem azért, mert a nemzetközi verseny játékszabályait nemzetbiztonsági stratégiájuk egyik legfontosabb elemeként¹⁴ határozzák meg.

A terrorizmus elleni globális háború valójában a globális irányítás kiépítésének eszköze az Amerikai Birodalom mögött álló hatalmi csoportok számára.

Matolcsy szerint történelmünkben egy egyszerű szabály állapítható meg. „Amikor Magyarország nemzeti érdekei ellentétesek voltak a vezető európai hatalmak, majd világhatalmak érdekeivel, akkor semmi sem sikerült. ... Azon ritka köztes pillanatokban, amikor Magyarország nemzeti érdekei összhangban voltak a nagyhatalmak érdekeivel, akkor egy ideig minden sikerült.”

Ez a szabály azonban sántít. Ha a politika sikeressége pusztán a nemzeti érdekek a világhatalmak érdekeivel való ellentétességének fennállásán vagy fenn nem állásán, tehát objektív körülményeken múlik, akkor ugyanis fatalisták vagyunk, és ekkor mindegy, hogy milyen politikát folytatunk, az úgyszólván sikeres, vagy sikertelen lesz. Talán a szabály megfogalmazásával lehet gond; szerzőnk talán arra gondolt, hogy amennyiben a magyar politikusok olyan, legalább távlatosan a nemzet érdekeit szolgáló célokat tűztek ki, amelyek elérése egyszersmind a vezető hatalmak érdekeit is szolgálta, azaz a nagyhatalmak érdekkörén belül mozogtak, akkor a politika sikeres volt.

Ilyen formában a szabály talán szabályként is elfogadható, Kádár János három évtizeden át ezt tette, a kérdés csupán az marad, hogy az így megfogalmazott magyar állami célok az adott esetben vajon mennyire esnek, eshetnek egybe a magyar nemzet legfontosabb létérdekeiből levezethető célokkal. A kompromisszummal járó kitérő, eltérés, szembemenetelés, az áldozat, vajon mekkora és melyek a konkrét negatív következményei. A magyar politika optimuma ekkor a mozgástér maximális kihasználása valamilyen távlati állapot elérése érdekében.

„Mi Amerika érdeke az Európai Unióval, ezen belül a kicsi Magyarországgal kapcsolatban?”¹⁵ kérdezi a szerző.

Matolcsy végül egy könyvet szentel ennek a kérdésnek. Kicsit távolabbról szemlélve és figyelembe véve, hogy a világot ma nem államok hanem elsősorban globalizáló hatalmi csoportok alakítják, a kérdést átfogalmazhatjuk: Mi e globalizáló hatalmi csoportok érdeke Magyarországgal szemben? S e kérdésben talán már a válasz is benn foglaltatik: az, hogy minél könnyebben, számukra optimális módon globalizálhassák. És egy digitális, hálózati társadalomban a globalizáció nem az ország egészének valamilyen együttes globalizálása, hanem az egyes polgárok, vállalkozások, szervezetek globalizálása, azaz globális hálózatokba történő integrálása, vagy azokból történő kiszorítása. A mi oldalunkról pedig a kérdés így hangzik: hogyan tud Magyarország a legkönnyebben globalizálódni úgy, hogy a nemzet – és ebből a szempontból mit értsünk azon, hogy nemzet - megmaradjon és érdekei legkevésbé sérüljenek? Ami persze önmagában is ellentétes kívánalmakat tartalmaz.

A 295. oldalon szerzőnk aztán a tudásóceán mélységeiről kezd értekezni. A tudásóceán kép mélységesen hamis. Először is nem világos, hogy kinek a tudásáról van szó. Az emberiség tudása komoly, nemzeti célú politikai elemzésben nem lehet téma, ha a magyar kormány az emberiség tudásával foglalkozik, szerepet téveszt. A „tudásóceánról” szólva, vegyük észre, hogy a szabad tengerek vize szabad, azon mindenki – lényegében következmények nélkül - szabadon mozog, abból

¹⁴ National Security Strategy, 2015 February.

http://www.whitehouse.gov/default/files/doc/2015_national_security_strategy.pdf

¹⁵ Matolcsy, p. 29.

mindenki egyaránt halászhat és meríthet. Az emberek, ezen belül *a magyarok (a fejükben lévő tudásának szerepéről a szerző nem nyilatkozik, de az nyilván nem közjóság.*

Az adathordozókon lévő *nem digitális* adatvagyon háttérbe szorulóban van, de minden példánya, darabja: könyv, dokumentum, irat, DVD, magán (esetleg állami) tulajdon.

A legfontosabb, *digitális adatvagyon* pedig egyáltalán nem szabad, nem az emberiségé, hanem jól meghatározott tulajdonosoké. A digitális adatok minden *példányának* van birtokosa, szerzője, tulajdonosa, és minden, valamely adattal vagy adaton végzett művelet befolyásolja annak további felhasználhatóságát, értékét, nem közjóság.

És minden, az interneten, sőt újabban minden, az okos-telefonon vagy akár otthoni hálózatba kötött számítógépen végzett tevékenységnek mások által felhasznált nyoma marad, mely immár a szolgáltatóé. A Microsoft a legalapvetőbb tevékenységekhez szükséges Office csomagját már csak szolgáltatásként forgalmazza, állandóan a „felhőhöz” kapcsolva a felhasználót, tevékenységeit és oda töltve adatait.

A Google-n keresztül szabadon elérhető adatok csupán az adatok előállítói által nyilvánosságra hozandó adatok, amelyek egy valóban értékes részéért azonnal fizetni kell. Hol itt a szabad tudásóceán?

Ez a költői fejezet egészében szakszerűtlen, félrevezető, komoly stratégiai megfontolásként nem értelmezhető, a szerző a valós folyamatok leírása és elemzése helyett elragadtatottan vízionál.

A továbbiakban a szerző először megkísérli, hogy párhuzamot vonjon az ipari társadalom és az információs társadalom között. A párhuzamosítás azonban egészen elhibázott, nem közgazdasági jellegű. A szerző szerint az ipari társadalom ipari nyersanyagának az információs társadalmakban a tehetség és az emberi képességek, a gyáraknak a „gondolatgyárak”, az ipari munkaerőnek és technológiának az „intellektuális erő” felel meg. A nyersanyag, az üzem, a gazdasági egység, a munkaerő azonban olyan általános közgazdasági fogalmak, amelyek az információs társadalmakban is használhatók, sőt az elemzésekben használandók ma is, ahogy teszik is ezt világszerte információs társadalminkban. A megfoghatatlan, statisztikailag nem operacionalizálható *intellektuális erő, tehetség* vagy *gondolatgyár* fogalmakkal nem készíthető a hatalmi csoportok számára döntéselőkészítésre alkalmas statisztika, ténymegállapítás, elemzés és javaslat. Sajnos, ahogy – okkal - nem vált közismertté és a nemzeti kormányzatok sem használják az adatok, az információ politikai gazdaságtanát, úgy Matolcsy sem ismeri és nem használja.

„Az emberiség rendelkezésére álló ismereteket információk rögzítik, az új gondolatok, az új technológiák információ képében kerülnek átadásra és a kommunikáció alapegysége az információ.” Sajnos, valójában az értelmező szótárak szerint az információ nem alapegysége semminek, és az információk nem ágensek, nem is képesek semmit sem rögzíteni. Ez a definíció egyetlen, általam ismert komoly elemzésben sem szerepel.

„Valójában az információ csak a látható, mindenki számára használható eredménye a tudásnak.” – így a szerző. A tudásnak azonban önmagában nincs eredménye, pláne látható. Az SNA – a makrogazdaságtan standard fogalmainak kézikönyve - minden kifejezéshez mérési eljárást rendelő közgazdasági terminológiájával élve ehelyett első megközelítésben azt írhatnánk: „Felhasználni csak a tőke, gyártóeszköz vagy anyag-jellegű információs vagy más termékek és munkaerő felhasználásával előállított információs szolgáltatásokat és termékeket lehet.

„A mai új civilizációban az emberben rejtőző mély ösztönök, képességek, érzelmek, képzelőerő és ma még ismeretlen egyéb tudás a döntő.” Fogalmilag a hétköztetes Magyar nyelv értelmező szótárához¹⁶ hasonlóan, a mély ösztönöket és az érzelmeket valószínűleg kevés, a magyart anyanyelvi szinten beszélő honfitársunk minősítené tudásnak. Ilyen fogalmilag is zavaros eszmefuttatásra nem lehet stratégiát építeni, amikor a magyar kormányzat előtt álló egyik legfontosabb feladat szilárd fogalmakra, adatokra és közgazdasági elemzésre építő infokommunikációs politikájának megalkotása.

„Az információ mögött az emberi tudás olyan mélységei húzódnak meg, amelyek a genetikai kódunkba beírt ösztönöktől az ősképekig, az érzelmektől és értelmi mintáktól a képzelet és intuíció világáig terjed. Az emberi agy mélységei az óceánok mélységeire hasonlítanak, és a tudásra építő korban már nem csupán az ember fizikai vagy szellemi képességei kerülnek kiaknázásra, hanem a teljes emberi tudás, az ösztönöktől a fantáziáig minden.”¹⁷ „Agyunkban képek és fogalmak rögzítik az emberi történelem során kialakult tudást – természetesen ezek kémiai és biológiai folyamatokon keresztül kerülnek rögzítésre-, és a mai, 21. századi világban valamennyi emberi képzelet, szenvedély, érzelem, intuíció és képesség egyaránt mozgásba lendül.” Valójában agyunkban nincsenek fogalmak és képek, csupán biológiai objektumok, idegsejtek, erek, kötőszövetek stb. A fogalmak és képek nem aktorok, ezért nem tudnak rögzíteni. És végül képzeljük el ezt a hatalmas lendületet, ami mindebből kifröccsen!

„Miután agyunk képekkel és jelképekkel működik, ezért az új világ is képekkel és jelképekkel használja az agy tudását.” Nincs olyan „új világ”, amely az agy tudását használná. Az agynak nincs tudása, csupán annak az embernek, akinek az agyáról van szó. Az emberek tudását más emberek, szervezetek használják fel, nem képekkel és jelképekkel, hanem ezernyi konkrét módon, melyek elemzése maga lenne a közgazdasági, politikai feladat.

„Ma „fogalom munkások” végzik a szellemi munkát, az információ létrehozása, rögzítése, átalakítása és továbbítása is képekkel és jelképekkel történik.” – írja Matolcsy. Valójában a szellemi munka különböző fajtáit leginkább, de nem kizárólagosan az ILO és más nemzetközi szervezetek standard nomenklatúrái szerint információs illetve szellemi foglalkozásúaknak minősülő munkavállalók végzik. Közülük néhány esetleg nevezhető lenne fogalom munkásnak, ha világos lenne, hogy ezen kit kellene érteni például a népdalénekestől az adatrögzítőig, a miniszterelnöktől a nyomdászig terjedő skálákon. A digitális eszközök nem képekkel, vagy jelképekkel, hanem fizikai bitekkel működnek, minden ezeken vagy ezekkel végzett műveletek során történik. A fizikai bitek vagy azok együttese jeleként és nem jelképként funkcionálnak.

„A tudásra és információra épülő mai korban tehát olyan mélységek nyílnak meg az egész eddigi felhalmozott emberi tudás használatára, amelyek korábban ismeretlenek voltak.” Megint ez a jelenség magasztosságától lelkesült hangnem! Miközben mindettől függetlenül valójában nem a fennkölt „egész eddigi felhalmozott emberi tudás” hanem az egyes emberek, a magyar állampolgárok felhasználásáról van szó és nem valamely nagy, magasztos cél, az emberiség érdekében, hanem a nagy hatalmi központok gazdasági (profit) és hatalmi igényeiről és érdekeiről.

„Ma azonban egy olyan új világ épül fel a mindennapi életben és a politikai, társadalmi és gazdasági szinteken is, amely már alapvetően nem tárgyakkal, hanem személyekkel, valamint képekkel és

¹⁶ Magyar nyelv értelmező szótára VI., 1980, Akadémiai kiadó, Budapest. p. 821.

¹⁷ Ez megint nincs összhangban e fogalmak szótári jelentésével. Az emberi agynak magának nincs mélysége. A tudásra építő kor zszurnalisztikai panel. Az alapkérdés, amivel egy közgazdásznak foglalkoznia kellene, hogy melyek a szóban forgó erőforrásnak a sajátosságai, kinek a tulajdonában áll, hogyan válik a bővített újratermelés részesévé, milyen körülmények és feltételek között kerül sor erre a „kiaknázásra”, kié lesz a profit, és mindezeknek a folyamatoknak melyek a következményei, nem általában, hanem Magyarországra nézve.

jelképekkel működik.” Tehát a mobiltelefon, a wearables, az emberre aggatott okos-óra, okos-szemüveg, okos-sapka (=skalp), állandóan magával hordozandó igazolvány vagy beültetett chip, a kocsiban működő navigátor és monitor, a lassan a lakott területeket egészen betérítő WiFi hálózatok, amelyeken keresztül az emberek és tárgyaik helyzetét, képét, az emberek beszédét, műveleteit digitális adatként rögzítik, a digitális adatokat továbbítják, feldolgozzák, tárolják, az intelligens városok hatalmas hálózatai valójában nem lennének tárgyak vagy az új világ nem ezekkel működne? Nos ez az a pont, amikor a világ igencsak felhőkön keresztül átszűrődő szivárványos látványa kiszorítja a nagy ívű világfolyamatokat felfedezni vélő, túl magasra emelkedő felületes szemlélő szemüveges Ikarusz tudatából az odalenn létező valóságos világot, megakadályozza, hogy a szemlélő azt felfogja, arról gondolkodjon és ha nem is nagy ívű, de legalább helytálló, verifikálható megállapításokra jusson.

„A 21. században valójában a teljes emberi ösztön-, és érzelemvilág, a teljes emberi egyéni és közös tudás beáramlik a mindennapi életbe.” Jó lenne tudni, miért véli úgy a szerző, hogy mindezek korábban nem áramlottak be a mindennapi életbe. Persze a lényeg az áramlás mikéntjében van. Korábban minden; a becsületszó, a pofon, vagy a magas vérnyomás lokális maradt, csak a részvevők voltak a részesei és senki nem rögzítette objektív eszközön, és nem továbbította, nyoma csak tűnékeny és szubjektív emlékként maradt fenn. A digitális világban azonban egyeseknek érdekében áll mindezek rögzítése, korlátlan ideig való tárolása, átvitele, megosztása és saját, magánérdekű felhasználása. Egy közgazdász azonban ettől nem fellelkesül, hanem elemezni és gondolkodni kezd, felelős állami pozícióban pedig nem az emberiség, hanem az ország érdekében.

„... az ember... az ipari civilizáció korában átlépett az anyagi világból a tőke, a technológiák, és a pénz világába. Ezek már „ipari kentaurok¹⁸”: fele részben anyagból és fele részben szellemből állnak. Még nem teljesen jelképek, de már nem is teljesen valóságos anyagok. A tőke és a pénz megjelenik a bankszámlán, ekkor jelkép és nincs anyagi „teste”, de megjelenhet egy gyár, ingatlan vagy más termelési eszköz formájában is, amelyeknek elvont piaci értékén túl valóságos anyagi „teste” is van.”

Amikor az olvasó a fenti – persze máshonnan jól ismert - gondolatokat olvassa, mélyen elszomorodik, hiszen e sorokat nem egy filozófus írja, akiktől az emberek már évezredek óta megszokták, hogy olyan nem egészen világos dolgokról szólnak, amelyekhez a tudományok még nem értek el, hanem egy közgazdász. Ha egy közgazdász úgy véli, hogy a tőke, a technológiák és a pénz fele részben szellemből áll, és „kentaurokat” lát, ott nagy baj van, mert „a szellem” aligha fel-, vagy megfogható, a közgazdász így szükségképpen ingoványos terepre téved. Másrészt nem a szellem, hanem az ott valamilyen értelmekben definiált információ, a tudás közgazdaságtanának – különböző nézőpontokból való - műveléséért már több közgazdasági Nobel díjat kiosztottak.

Valójában – nem az újságírók, hanem az SNA szerint - nincs „a tőke”, hanem tőkejavak vannak és ezek egy csoportja az „intellectual property”, a szellemi tulajdon név alá besöpört dolgok azok, amelyeket az SNA kritizálható, de viszonylag világos szabályok szerint kezel. Megjegyzendő, hogy a digitális adathordozón lévő adatok, adatbázisok is fizikai tárgyak, amelyek értéke persze nem az adathordozóé. A tőke és a pénz nem jelenik meg bankszámlán, hanem mennyiségét, a velük végzett műveletek eredményét könyvelik és nyilvántartják a számlákon, és van „anyagi teste”, mert a számlák adatai bizony adathordozókon vannak. Egy – bármely - bankjegy, gyár, egy ingatlan, nem a tőke és a pénz megjelenési formája, hanem anyagi valóság, az ami, melyeknek előszereteti, könyv szerinti, piaci és más értékei vannak, ahogy ezt a tankönyvek leírják. Ezért a bankjegy, gyár, ingatlan is sok kisebb anyagi részből állóként felfogott anyagi valóság. E vagyontárgyak egyes értékeinek nagysága persze szubjektív, az értékelőtől – valójában az értékelőben, bár nemcsak agyában, lejátszódó és a kognitív

¹⁸ Matolcsy, p. 296

tudományok művelői által egyre jobban feltárt folyamatoktól - függ, de ez trivialis, nem költői kentaur. Az elvont piaci érték nem egy, a valós tárgytól függetlenül, azokon kívül létező szellemi természetű dolog, ami tárgyiasul.

„Az ipari technológiák először a feltaláló képzetében, majd papíron léteztek, de később anyagi testük lett.” Ismét a valódi – ezúttal az innovációs – folyamatot leíró filozofikus ív.

Az ember nem tudja sírjon-e vagy nevéssen, amikor azt olvassa, hogy az ember „... először csak fizikai erejét használta, majd egyre többször a fejét is...”. Hogy lehet ilyet gondolni és pláne leírni?

„A jövőre vonatkozó stratégiai forgatókönyvek számolnak ezzel, tehát az emberi tudás mélyülésének és túgulásának folyamataival.” Kíváncsi lennék, hogy a szerző ezt melyik – szigorúan titkos - stratégiai forgatókönyvben olvasta, feltételezésem szerint az ilyenek nem ezzel a terminológiával dolgoznak, mert akkor használhatatlanok lennének. Remélem, nem a magyar állam, vagy annak valamely agytrösztje által készített forgatókönyvben.

„Számolnak azzal, hogy a képek és jelképek fontosabbak, mint a tárgyak és az eszközök, ezért elsősorban a képi és fogalmi világot kell ellenőrzés alatt tartani. Ez a puha hatalom területe, ahol a globális információáramlás mellett a globális képi és jelképi tartalmak ellenőrzése is fontos.¹⁹” Ha a szerző itt a média világára, a tematizálásra gondol, ott már régen nem az ellenőrzés, hanem az emberek tömegeinek tematizált hírekkel, fikcióval való állandó ellátása, túlkínálat biztosítása a cél, amint ezt később a szerző is hangsúlyozza: „A világ érzelmi és értelmi, tehát gondolati irányítása a leghatékonyabb új birodalmi fegyver, mely messze megelőzi a katonai, gazdasági és pénzügyi erő jelentőségét.” Kérdés persze, hogy csupán irányításról van-e szó, vagy például uralásról. Az irányító csupán az irányított irányát határozza meg, az úr ural, bármit tehet, és sokszor tesz is az uralma alatt állóval.

„Ahogy az ember egyre több belső tudást használ fel, úgy használ fel majd egyre kevesebb külső anyagot, és egyre többet merít a saját fejében felhalmozódott jelképekből és egyre kevesebbet a természet által felhalmozott anyagból.” Ha jól értem, itt a szerző nem az egyes emberek élettevékenységéről, hanem az emberiség egészéről ír, belső tudáson pedig az emberiség által felhalmozott és adathordozókon valamint az emberekben lévő tudást érti. Tévedés azonban az vélni, hogy az egyes ember vagy az emberiség egyre többet fog meríteni az emberek fejében felhalmozódott jelképekből, vagy akár tudásból. Statisztikai tény és előrejelzés, hogy az egyre olcsóbbá vált és való digitális táruk tömeggyártása következtében a Földön létező összes digitális és mentális tárolókapacitásnak az anyagi jellegű adathordozók kapacitása egyre nagyobb és belátható időn belül nagyobb részét fogja képezni. A becslések arról szólnak, hogy belátható időn belül mind a gépi tároló, mind a feldolgozó kapacitás, valamint a tárolt adatok és az ténylegesen elvégzett hasznos műveletek mennyisége is meghaladja az emberekét.

A globális gazdasági és hatalmi optimalizációra törekvés nem lehet emberközpontú, mert az emberi nem egyedei nem bizonyulnak valamennyi/bármely funkció ellátására optimálisnak, alattvalói funkciók ellátására sem. A rendszer szintű hosszú távú tervezés funkcionális. Hogy a Föld valamely része funkcionális rendszerének egy messzemenő globális áttervezésében az emberek közül hánynak és melyeknek van helye, az a globális funkcionális tervezésnek a tervezők vagy megbízóik elfogadott csúcscéljaitól és peremfeltételeitől függ. A nyilvánosságra került prognózisok nem az emberek egyre nagyobb mértékű, állandó termelési tényezőkénti felhasználásáról, hanem egyre nagyobb részük használható tudásának letöltésével, első lépésként a fizikai munka egyes folyamatait után a szellemi

¹⁹ Matolcsy, p. 297

munka növekvő méretű folyamatainak gépesítésével és automatizálásával, az embereket helyettesítő, majd funkcióikat is kiszorító robotokkal számolnak. Az általam ismert, az emberiség egészének földi működését hosszú távon optimalizáló elképzelések pedig – többek között - új fajta emberekkel, szimbiontákkal és a big data adatmonstrumokból kinövő új lényekkel számolnak.

Kérdés aztán, hogy a szerző kitartóan százévesként feltételezett történelmi ciklusai²⁰ hogyan egyeztethetők össze a korábban általa posztulált gyorsuló történelem elképzelésével.

Az Együttműködés és verseny c. fejezetben a szerző a Dawkins féle gényelméletet idézi. Dawkins szellemes gondolata szerint az ember egyedfejlődésén keresztül megvalósuló törzsfajlódása olyan, mint ha az egyes emberek génjei tudatosak és szándékosak lennének és az őket hordozókat arra használnák, hogy belőlük további példányokat hozzanak létre, „fajtájuk” „utazzon az időben”. Természettudományos szemmel persze világos, hogy mindez Dawkins egy „olyan, mint ha” gondolatjátéka, a valóságban egyetlen génnek és a génfajtáknak sincsen tudata, különösen szándéka és ezért nem tudja sem hordozóját, sem senki mást felhasználni, ez antropomorf, megszemélyesítő, teleologikus gondolkodás. Bár a gombák egyenként szerves anyagokon nőnek és azokból alakulnak, ettől nem válnak tudatos szervesanyag-felhasználó aktorrrá. Hasonló alapon azt is lehetne állítani, hogy a földi környezet, az élő anyag, a fennmaradásra törekvő vegyületek, a DNS lenne valódi aktor. A gének nem formálják a történelmet, csupán a történelmet tudatosan befolyásoló aktorok működését, de úgy, hogy esetleg olyan formalizmussal írhatók le, mintha formálnák.

„A 21. században a tudás és az információ mint a legfontosabb erőforrások szintén a maguk képére formálják majd a történelmet. Legfontosabb vonásuk az, hogy sokasodni és gyarapodni akarnak, ehhez utazniuk kell az időben és a térben, mert ha találkoznak egymással az ismeretek, akkor azonnal bővülnek. Ezért bomlanak le a tudás és az információ globális áramlása előtt álló korábbi akadályok, mert az emberi génekhez hasonlóan a társadalom tudása és ismeretei is utazni szeretnének.”²¹

A tudás és az információ nem képes akarni, mert csak két szerény fogalom. Az a fatalista, aki ezt vallja, lemond arról, hogy saját vagy nemzete érdekében bármit tegyen, hiszen az lehetetlen: valamilyen meghatározatlan és meghatározhatatlan a tudás és az információ fogják a maguk képére formálni a történelmet, azaz meghatározzák majd, mi lesz a sorsa gyermekeinknek és unokáinknak, mi pedig csak nézünk és csodálkozunk.

Valójában azonban nem a fantáziált, hanem *a valóságos erőforrások*, azaz az adathordozón lévő digitális adatok és az azokat előállítani képes eszközök *valakinek az erőforrásai* és éppen ezek a valakik fogják a jövőt meghatározni. És azok, akiknek lesznek ilyen erőforásaik, meghatározzák majd azoknak a sorsát, akiknek nem lesznek ilyen erőforásaik. A globális adatáramlás előtti akadályok egyáltalán nem mind bomlanak le, hanem csak elsősorban azok, amelyek a digitális világ műszaki architektúráját megtervező és létrehozó hatalmi csoportok érdekei ellen valók. A globális adatfolyamok zöme az Egyesült Államokba irányul, ez a legnagyobb adatnyelő és felhalmozó. Próbálna csak meg valaki a globális adatáramlás előtti akadályok lebontása címén az orosz Facebookhoz való csatlakozást hirdetni! Vagy a globális adatáramlás nevében műszaki tervdokumentációt, vagy Google adatbázist megszerezni! Még a mérete is titok. A szórakoztatóipar emblematikus termékei sem akadálymentesen, hanem bizony pénz fejében áramolhatnak a világban.

Nincs olyan „a tudás” vagy „az információ”, mely bármit is akarhatna, akik akarhatnak valamit, azoknak kell, hogy legyen valamilyen olyan szervezetük, ezen belül szervük amellyel akarhatnak.

²⁰ Matolcsy, p. 298.

²¹ Matolcsy, p. 351.

Hogyan lehet egy a világ jövőjéről szóló forgatókönyvben azt állítani, hogy egy erőforrás sokasodni és gyarapodni akar? Hogyan lehet azt állítani, hogy ha két ismeret találkozik azonnal bővül? Egyáltalán hogyan tud két ismeret találkozni? Azonos fogalmak lennének a tudás, az információ és az ismeret? Azonosak lennének a valóságban létező digitális adatokkal, vagy az emberek tudásával?

„Minél jobban teret nyer a tudásra és információra épülő erőforrás a 21. század fejlett gazdaságaiban és társadalmaiban, annál jobban képes irányítani az emberi történelmet.” Tényleg erőforrások (resources) irányítják az emberi történelmet? Nem az erőforrásokkal rendelkezők, akik például eszközként használják fel őket valamilyen céljaik elérése érdekében?

„Valójában az információk áramlásának érdeke lappang minden új találmány és a korlátokat lebontó esemény mögött.” Lehet az információk áramlásának – egyáltalán bármilyen - érdeke? Bizonyára lehet az információk áramlásához, áramoltatáshoz fűződő érdeke valakinek, aki ebből hasznot húz, de nem magának az információk áramlásának, hiszen az sem aktor.

A 351-352. oldalon a szerző elérkezik víziójának végére: a – valójában a médiában konstruálódó – több helyen is „mérn”-eknek nevezett mémekről feltételezi, hogy; az emberi társadalmat és gazdaságot irányítják, nem érdekeltek (sic!) a világ és az emberiség pusztulásában, ezért ... az együttműködés felé terelik az emberi közösségeket, a különböző országokat és régiókat.” Terelik, mint egy pulikutya. „Amerika majd a gének és a mémek kérésére fogja a verseny fölé helyezni az együttműködést.”

Hogyan lehet ennyire eltávolodni a valóságtól?

A 358.oldalon a szerző az utószóban sem hagyja abba a homályos tartalmú fogalmakkal való fantáziálást. Más nagy gondolkodók gondolatait visszhangozva megállapítja, hogy „az információ könnyű, hiszen nincs benne anyag...” majd „az információ fogyasztásával lesz több, ezért az együttműködés megelőzi a versenyt a 21. század világában.” Kedves Matolcsy úr, beszéljünk az Ön által szabadon használt és több száz, két évtizede Sandra Braman által össze is gyűjtött, ismert definícióval rendelkező „információ” helyett arról, ami megfoghatóan, mérhetően van! Az adatok – a vezetékes távközlési hálózatokon és a térben vezeték nélkül áramló elektromágneses jelek és a tartós adathordozók – fogyasztásukkal (consumption), mérhetően, fizikailag el is fogynak. Felhasználásukkal (use) nem feltétlenül fogynak el fizikailag, de nem is lesz feltétlenül több belőlük, gondoljon csak egy adatállomány aktualizálására. Persze tudom, hogy az SNA-ben a *use* és a *consumption* szavakat miként használják.

„Az információ erős, mint a genetikai örökítő anyag, ezért arra is képes, hogy saját érdekeit érvényesítse az emberi történelemben.” Így Matolcsy, pedig az információ, így megszemélyesítve, csak egy abszurd Csurka-dráma, Páskándi, vagy Lázár Ervin-mese megszemélyesített szereplőjeként lesz szereplő, erős, mint a bors, lesz érdeke és lesz képes érdekeinek érvényesítésére.

Összefoglalom a könyvnek csupán egyes részeire kiterjedő észrevételeimet. Miután észrevételeim csupán a könyv egyes, az információgazdaságra és az ország Kormány szintű átfogó információpolitikájára terjednek ki, nem is lehet céltom, hogy egészéről vagy végkövetkeztéseiről tegyek megállapításokat. A könyvben a digitális/információs kor termékeiről, azok előállításáról, forgalmáról, felhalmozásáról, felhasználásáról s mindezek gazdasági aktorairól, a jelenlegi és a jövőbeni információgazdaságról és információs társadalmairól írottak nem tekinthetők komolyan vehető leírásnak, elemzésnek, vagy forgatókönyvnek, különösen nem műszaki, mikro-, vagy makrogazdasági és statisztikai téren tudományosan megalapozottnak. Szabados szóhasználattal, az SNA kemény fogalmai nélkül, az infokommunikációs lobby propagandaanyagai lelkesült

szemléletének átvételével, homályos, filozofikus világba tévedve a kormányzat számára nem rajzolható meg korunk és különösen a jövő tájképe, forgatókönyv így nem készül.

Különösen sajnálatos, hogy a szerző az általa javasolt stratégiai irányt is éppen az általam észrevételezett eszmefuttatásaiból vezeti le.

Az ország vezetésének, az országnak égető szüksége lenne korunk, benne Magyarország helyzetének, lehetőségeinek kemény fogalmakra és adatokra épülő, lelkesültségtől és túl egyszerű jövőképektől mentes elemzésére, forgatókönyvekre, stratégiára, ezekre épülő politikára. Remélhetőleg mihamarabb lesz ilyen.